جوعارى داۋىسپەن سايلاندى! لي جياچاۋ شياڭگاڭدى باستاپ، جاڭا تاراۋ اشۋعا سەرت بەردى

شينحۋا اگەنتسگىنىك 5 ـ ايدئك 8 ـ كۇنى شياڭگاڭنان بەرگەن حابارى (ءتىلشى ليۋ ميڭياك). "كانديدات لي جياچاۋ مىرزا سايلاندى"! 5 ـ ايدئك 8 ـ كۇنى ساعات 12دەن 20 مينۇت وتكەن مولشەردە شياڭگاك ءماجلىس ـ كورمە ورتالعىندا شياڭگاك ەرەكشە اكىمشىلىك رايونىنىك 6 ـ رەتكى اكىم سايلاۋىندا سايلاۋ مەڭگەرۋشىسى وسلاي دەپ سالتاناتپەن جاريالادى.

ءسوز ايقاتالا سالسسمەن، مايداندا قىزۋ شاپالاق ءۇنى كوتەرىلدى. بۇل شاپالاق ءۇنى شياڭگاڭنىك جاڭا سايلاۋ تۇزىمىندە تۇڭعىش كەزەكتى 3 مايدان ماڭگىزدى سايلاۋدى ءساتتى تامامداۋعا سىرگە جيار ەڭبەككە جاسالعان قۇتتىقتاۋ، ونان دا ماڭزدىسى، شياڭگاڭنىك ابزال سايلات ارقىلى تاماشا باسقارۋعا قاراي تاعى شەشۋشى ءبىر قادام تاستاعاندىعىنا جاۋدىرعان ماداق.

سول كۇنى وتكىزىلگەن شياڭگاك ەرەكشە اكىمشىلىك رايونىنىك 6 ـ رەتكى اكىمەن سايلاۋ باربسىندا لي جياچاۋ جوعارى داۋىسپەن 6 ـ رەتكى اكىم كانديداتى بولىپ سايلاندى. بۇل شياڭگاڭنىك سايلاۋ ءتۇزىمەن كەمىندە ندىرگەننەن كەيىنگى تۇڭعىش رەتكى اكىم سايلاۋىندا سايلاۋ مەڭگەرۋشىسى ورىنباسارى ءسوز ايقاتالا سالسسمەن، مايداندا قىزۋ شاپالاق ءۇنى كوتەرىلدى. بۇل شاپالاق ءۇنى شياڭگاڭنىك جاڭا سايلاۋ تۇزىمىندە تۇڭعىش كەزەكتى 3 مايدان ماڭگىزدى سايلاۋدى ءساتتى تامامداۋعا سىرگە جيار ەڭبەككە جاسالعان قۇتتىقتاۋ، ونان دا ماڭزدىسى، شياڭگاڭنىك ابزال سايلات ارقىلى تاماشا باسقارۋعا قاراي تاعى شەشۋشى ءبىر قادام تاستاعاندىعىنا جاۋدىرعان ماداق.

سول كۇنى وتكىزىلگەن شياڭگاك ەرەكشە اكىمشىلىك رايونىنىك 6 ـ رەتكى اكىمەن سايلاۋ باربسىندا لي جياچاۋ جوعارى داۋىسپەن 6 ـ رەتكى اكىم سايلاۋ ناتيجەسى جاريالاندى. "ساياسات" گازەتى ءتىلشىسى ساعات 11دەن 30 مينۇت وتكەنگە دەيىن، شياڭگاك ەرەكشە اكىمشىلىك رايونىنىك سايلاۋ كوميتەتىنىك مۇشەلەرى ءماجلىس ـ كورمە ورتالعىنا كەلىپ، ءبىر ادام ءبىر بەلەت تاستاعان سانداعى كانديدات لي جياچاۋعا جاسىرىن داۋىس بەردى.

شياڭگاك ءتۇبىرلى زاڭىنىك 1 ـ قوسىمشاسىندا اكىمدى كەڭ كولەمدە ۇاكىلدىك سيپاتقا يە، شياڭگاك ەرەكشە اكىمشىلىك رايونىنىك ءىس جۇزىندەگى جاڭا ۇيلەسىتىن، قوعامنىڭ تۇتاس تۇلعالىق مۇددەسىن ايگىلەيتىن سايلاۋ كومىتەتىنىڭ سايلاپ شەشىمىمەن ورتالىق ۇكىمەتى تاعايىندايدى دەپ بەلگىلەنگەن. جاڭا سايلاۋ ءتۇزىمى بويىنشا سايلاۋ كوميتەتىنىك زاڭدا بەلگىلەنگەن ادام سانى 1500 ادام، كانديدات، ءسوزسىز، 750دەن استام قولداۋ بەلەتىنە يە بولعاندا عانا سايلانا الادى.

ءماجلىس ـ كورمە ورتالعىنا ورنالاستىرىلعان ورتالىق بەلەت ساناۋ ورنى سالتاناتتى، قىزۋ بەينەگە شومدى، زالدىڭ الدىڭعى جاعىنىڭ ءدال ورتالعىنا بەلەت ساناۋ جانە جاريالاۋ تەكشەسى ورنالاستىرىلدى. الىپ ارتقى كورىنىس تاقتاسىنداعى بەس جۇلدىزدى قىزىل تۇ جانە زىجيگ گۇلدى ەرەكشە اكىمشىلىك رايون تۇي ايرىقشا كوز تارتادى.

بەلەت تاستاۋ ايقاتاعانىنان كەيىن، قىزمەتكەرلەر ءبىر ـ بىرلەپ ساناپ اداعا تاپ، سايلاۋ بەلەتىن تۇراقتاندىردى. شياڭگاك ەرەكشە اكىمشىلىك رايونىنىك سايلاۋدى باسقارۋ كوميتەتىنىك، سايلاۋ كوميتەتىنىك، كانديداتتاردىڭ جانە ولاردىڭ وكىلەتتىلىكتەرىنىك، مەدياالاردىڭ، الەۋمەتتىك باقىلاۋشىندا سايلاۋ جانە بەلەت ساناۋ قىزمەتى قاراباالاس تا ءتارتىپتى جۇرگىزىلدى. ساناۋ ناتيجەسى لي جياچاۋدىڭ 1416 قولداۋ دا-ۋسىنا يە بولعاندىعىن كورسەتتى.

قازىر 64 جاستاعى لي جياچاۋ بيىل 4 ـ ايدا ەرەكشە اكىمشىلىك رايونى ۇكىمەتىنىڭ اكىمشىلىك ىستەر مەكەمەسىنىڭ باستىعى مىندەتىنەن بوساپ، سايلاۋعا قاتىناسۋعا تىزىمدەلدى. سايلاۋ ناتيجەسى جاريالانعاننان كەيىن، لي جياچاۋ ورتالىق بەلەت ساناۋ ورنىنىڭ جاريالاۋ تەكشەسىنە تۇرىپ، سول مايداندا سايلاۋ كوميتەتىنىڭ مۇشەلەرىنە جانە شياڭگاك قالا تۇرعىندارىنىڭ ۇاكىلدەرىنە ءيلىپ العىس ءبىلدىردى.

ول سول مايداندا سايلانۋ اسەرىن سويلەپ، وسىندا كەلىپ بەلەت تاستاعان سايلاۋ كوميتەتىنىڭ ءاربىر مۇشەسىنە، سوندای ـ اق تەلەۋيزور الدىندا شياڭگاك قالا تۇرعىندارىنا شىن جۇرەكتەن العىس ايتتى، كوپشىلىكتىڭ قولداۋ كورسەتكەندىگىنە جانە دەم بەرگەندىگىنە العىس ايتتى.

لي جياچاۋ سايلاۋ باسەكەسى ساياسي باعدارلاماسىندا بىلاي دەپ باسا داريتەدى: "ۇكىمەتتىڭ باسقارۋ قابىلەتىن كۇشەيتىپ، ءبىر نيەتپەن ىنتىماقتاسىپ، حالقتىڭ قينىشىلىعىن شەشەمىن". ول الداعى بيلىك جۇرگىزۋدە ناتيجەنى نەمەسە ەتىپ، قالا تۇرعىندارىنا ءىس تىندىراتىن، دەستەن ناتيجە شعارات ۇكەمەت سيلاپ، شياڭگاڭنىڭ باسەكەلىك قۇاتىن جاپپاي جوعارىلاتىپ، شياڭگاڭنىڭ داموڭنىڭ ورنىقتى ىرگە تاسىن قالايتىندىعىن العا قويدى.

سايلاۋ كوميتەتىنىڭ مۇشەسى دىڭ ماي سايلاۋ ناتيجەسى جاريالانعاننان كەيىن تىلشىلەردى قابىلداعاندا مىنالاردى ءبىلدىردى: 2022 ـ جىلى شياڭگاك وتان قۇشاعىنا ورالعاندىعىنىڭ 25 جىلدىعىن قارسى الادى، بۇل الدىڭعىلاردىڭ ءىزىن باسىپ، بولاشاقتا جول اشۋدا كەلەلى ءمان الادى. الداعى 5 جىلدا شياڭگاك بىلىقپالىقتان جونگە سالۋعا قاراي وتكەن تىنىش ورتانى بەكەمدەپ جانە ويداي يگەرىپ، تەرەڭ قاتپارلى قايشىلىقتاردى شەشىپ، داموڭدىڭ تىڭ ساتسىنا كوتەرىلۋدى شۇعىل قاجەت ەتەدى. "سايلاۋ كوميتەتىنىڭ مۇشەلەرى جاڭا كەزەكتى ەرەكشە اكىمشىلىك رايون ۇكىمەتىنىڭ باسقارۋ ـ جونگە سالۋ ۇجمىنان قوعامدىق ءار سالانى ىنتىماقتاستىرىپ، ورايدى يگەرىپ، 'وتانشىلدار شياڭگاڭدى باسقارۋ' جاعدايىندا باسقارۋدان گۇلدەنۇگە قادام تاستاعان جاڭا پاراقتى اشۋدى كۇتەدى".

شياڭگاك ەرەكشە اكىمشىلىك رايونىنىك 6 ـ رەتكى اكىمنىڭ مىندەت وتەۋ مەرزىمى 2022 ـ جىلى 7 ـ ايدئك 1 ـ كۇنىنەن 2027 ـ جىلى 6 ـ ايدئك 30 ـ كۇنىنە دەيىن بولادى.

ءتۇزىمى سايلاۋ باسەكەسى قيمىلىنىك انالىعۇرلىم بايىپتى، ءادىل، ءتارتىپتى بولۇنا مۇمكىندىك جاسادى، حالىق تۇرمىسى مەن داموعا اناعۇرلىم باسا ءمان بەردى، سايلاۋعا قاتىناساتىنداردىڭ قابىلەتى مەن ساپاسىنا اناعۇرلىم باسا ءمان بەردى، باسقارۋ ـ جونگە سالۋ قابىلەتى كۇشتى وتانشىلدارىدى، "ءبىر ءىل، ەكى ءتۇزىمدى" قورعاۋشىلارى دى، ابزال سايلات ارقىلى تاماشا باسقارۋ دى ىلگەرىلەتۇشىلەردى، مەملەكەتتىك داموڭ جولىمەن باتىل ءجۇرىپ، "وتانشىلدار شياڭگاڭدى باسقارۋ" پرينسيپىن تياناقتاندىراتىن بولساق، شياڭگاك قوعامنداعى ءار جاقتاعى كۇشتەردى، ءسوز جوق، ۇيىستىرىپ، شياڭگاڭنىڭ ەكونوميكا، ساياسي، قوعام، ماديەنيەت سياقتىلارىنىڭ سايكەستى داموڭ ىلگەرىلەتپ، شياڭگاڭنىڭ انالىعۇرلىم كوركەم بولاشاعىن ۇزدىكسىز اشاتىن بولامز! "ءبىر ءىل، ەكى ءتۇزىمنىك" شياڭگاڭداعى امالياتى، ءسوزسىز، انالىعۇرلىم زور تابسقا قول جەتكىزەدى!

(شينحۋا اگەنتسگىنىك 5 ـ ايدئك 8 ـ كۇنى بەيجيڭنەن بەرگەن حاباري)

"وتانشىلدار شياڭگاڭدى باسقارۋدىڭ" جاڭا امالياتى، جارامدىلاردى تاڭداپ مىندەتكە قويۋدىڭ تىڭ تاراۋى

□ حالىق گازەتى شولۋشىسى

2022 ـ جىلى 5 ـ ايدئك 8 ـ كۇنى شياڭگاك ەرەكشە اكىمشىلىك رايونىنىك 6 ـ رەتكى اكىمىن سايلاۋ ءساتتى وتكىزىلىپ، لي جياچاۋ جوعارى داۋىسپەن سايلاندى. بۇل شياڭگاك ەرەكشە اكىمشىلىك رايونىنىك سايلاۋ ءتۇزىمىن كەمىندەندىرگەننەن كەيىن تۇڭعىش رەت وتكىزگەن اكىم سايلاۋى، بۇل "وتانشىلدار شياڭگاڭدى باسقارۋ" پرينسيپىن جاپپاي دايەكتىلەندىرۋدىڭ، تياناقتاندىرۋدىڭ جاڭا داعى امالياتى، شياڭگاڭنىڭ بىلىقپالىقتان جونگە سالۋعا قاراي وتكەن جاعدايىن بەكەمدەۋگە پايدالى، شياڭگاڭنىڭ ابزال سايلات ارقىلى تاماشا باسقارۋدى جۇزەگە اسىرۋىنا پايدالى، "ءبىر ءىل، ەكى ءتۇزىم" امالياتىنىڭ ورنىقتى، بايانداى بولۇنا پايدالى، شياڭگاڭنىڭ ۇزاق ۇاقىتتىق گۇلدەنۇدىن، ورنىقتىلىعىن قورعاۋ جونىنەن كەلەلى ءمان الادى.

6 ـ رەتكى اكىم سايلاۋى شياڭگاك ەرەكشە اكىمشىلىك رايونىنىك ءتۇبىرلى زاڭىنا، مەملەكەتتىك حالىق قۇرىلتايىنىڭ جانە ونىڭ تۇراقتى كوميتەتىنىڭ قاتىستى قاۋلىسىنا جانە شياڭگاك ەرەكشە اكىمشىلىك رايونىنىك قاتىستى سايلاۋ تۇزىمىندە رىنە ساي قاتاڭ جۇرگىزىلدى، سايلاۋ باربسى زاڭ ـ بەلگىلەمە بويىنشا جاريا، ءادىل، ورنىقتى، ءتارتىپتى جۇرگىزىلدى. شياڭگاڭنىڭ سايلاۋ ءتۇزىمەن كەمىندەندىرگەننەن كەيىنگى تۇڭعىش رەتكى سايلاۋ كوميتەتىنىڭ سايلاۋى، زاڭ شعارۋ كەڭەسىنىڭ سايلاۋى، اكىم سايلاۋى كوميتەتىنىڭ سايلاۋى تامامدالدى، جاڭا سايلاۋ ءتۇزىمى جالپى بەتتىك تياناقتاندىرۋلىپ، شياڭگاڭنىڭ ءدەموكراتيالىق امالياتىنىڭ جاڭا بەينەسىن ايگىلەدى.

ورتالىق ۇكىمەتكە قارسى تۇرىپ شياڭگاڭدى بىلقىتقىسى ءشىنارا ەلەمەنتتەر ىلگەرى ءتۇرلى سايلاۋلار ارقىلى شياڭگاڭنىڭ ەرەكشە اكىمشىلىك رايونىنىك باسقارۋ ـ جونگە سالۋ قۇرىلىمىنا كىرىپ، ەرەكشە اكىمشىلىك رايون ۇكىمەتىنىڭ بىلىك جۇرگىزۋشىنى قولداۋ كەلگەن ايلا ـ شارعى دەستەپ، كەدەرگىلىك جاساپ، ورالعى بولىپ، ءبۇلدىرۋ جۇرگىزىپ، شياڭگاڭنىڭ قالىپتى ساياسي ءتارتىبىن بۇلدىرگەن بولاتىن. 2021 ـ جىلى ورتالىق شياڭگاڭنىڭ سايلاۋ ءتۇزىمىن زاڭ بويىنشا كەمەلدەندىرىپ، "وتانشىلدار شياڭگاڭدى باسقارۋ" پرينسيپىن ءتۇزىم ـ مەحانيزم جاعىندا جاپپاي تياناقتاندىردى. بۇل شياڭگاڭدى زاڭمەن باسقارۋداعى، بىلقىپالقتى جونگە سالۋداعى قاجەتتى شارا، مەملەكەتتىك حاۋىپسىزدىگى مەن ەرەكشە اكىمشىلىك رايونىنىك زاڭمەن باسقارۋ ءتارتىبىن قورعاۋدىڭ تۇبىرىن جونگە سالۋ شاراسى ءارى شياڭگاڭنىڭ دەموكراتيالىق داموڭنىڭ باستان ـ ياق دۇرىس ارنادا العا باسۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتۇدىڭ ءتۇبىرىن بەكەمدەۋ نەگىزى، ورتالىقتىڭ "ءبىر ءىل، ەكى ءتۇزىم" ءتۇزىمى جۇيەسىنە تاباندى بولۇ جانە ونى كەمەلدەندىرۇ، شياڭگاڭنىڭ ۇزاق ۇاقىتتىق گۇلدەنۇدىن، ورنىقتىلىعىن قورعاۋ تاريحي جاۋاپكەرشىلىگىن ارقالاعاندىعىن ايگىلەدى.

جاڭا سايلاۋ تۇزىمىنە ساي، سايلاۋ كوميتەتى بۇرىنعى 1200 ادامنان 1500 ادامعا كوبەيدى، 4 ۇلكەن سالادان 5 ۇلكەن سالاعا كەڭەيدى، قامتۇ ايماسى انالىعۇرلىم كەڭ، ۇاكىلدىك سيپاتى انالىعۇرلىم كۇشتى، قوعامدىق ءار سالانىڭ ات سالاسۇي انالىعۇرلىم بىركەلكى بولدى. جاڭا ەسىمدىك كورسەتۇ بەلگىلەمەسى اكىم كانديداتىنىڭ سايلاۋ كوميتەتىنەدەگى ءار سالانىڭ قۇپتاۋىنا قول جەتكىزۇىنە مۇمكىندىك جاسادى، ونىڭ سايلاۋعا قاتىناشۋ سايابي باعدارلاماسى جانە سايلانعاننان كەيىنگى بيلىك جۇرگىزۇى ءار جاقتىڭ مۇددەسى مەن تىلەك ـ تالابىنا ونان ارمان تەڭ ءمان بەردى.

ءجىتى قاداعالاۋ وتىرعان دىستەرگە جاۋاپ بەردى، ورتاق تانىم ۇيىستىردى. 6 ـ رەتكى اكىم سايلاۋ جاڭا سايلاۋ ءتۇزىمىنىڭ العاباسارلىق سيپاتى مەن ابزالدىلىق سيپاتىن تولىق ايگىلەدى. كانديدات لي جياچاۋ سايلاۋعا قاتىناشۋ بارىسىندا قوعامدىق توپتارمەن كەڭ كولەمدە كەزدەسىپ، نەگىزگى ساتىدا-عى قالا تۇرعىنداردىڭ احۋال ۇعىسىپ، پىكىر تىڭدادى، ساياسي باعدارلاماسىن كەمەلدەندىردى. شياڭگاك قوعامنداعى ءار سالا اكىم سايلاۋىنا نەگىزگى تۇرعىن ءمان بەرىپ، بەلسەنە اتسالىسىپ، ءتۇرلى تاسىلدەرمەن كانديدات ۇجمىنا بەلسەنە ۇسىنىس قويدى. 100دەن استام جاستار ۇيىمى دا شياڭگاڭنىڭ داموڭنا اقىل ـ كەڭەس بەرىپ، جاس بۇنىنداردىڭ جاڭا باسقارۋ ـ جونگە سالۋ ۇجمىنا دەگەن تىلەگىن اڭعىس ەتتى. كانديداتتار ساياسي باعدارلاماسىنىڭ قالىپتاسۋ بارىسى شياڭگاك قوعامنىڭ دەموكراتيالىق كەڭەسۋ بارىسى، جاريالانعان ساياسي باعدارلاما ءار سالانىڭ ورتاق ات سالاسۇنىڭ ناتيجەسى ءارى شياڭگاڭنىڭ بولاشاق ءۇمتىنىڭ شوعىرلى بەينەسى.

جاڭا سايلاۋ ءتۇزىمى جارامدىلار مەن قابىلەتتىلەردى تاڭدادى، جاڭا سايلاۋ ءتۇزىمى جاڭا جاعداي اشتى. 6 ـ رەتكى اكىمدى سايلاۋ مىنانى تولىق دالەلدەدى: كەمەلدەندىرىلگەننەن كەيىنگى شياڭگاك ەرەكشە اكىمشىلىك رايونىنىك سايلاۋ ءتۇزىمى "ءبىر ءىل، ەكى ءتۇزىم" باعىتتىن جانە شياڭگاك ەرەكشە اكىمشىلىك رايونىنىك ءتۇبىرلى زاڭىن جاپپاي دالمە ـ ءدال دايەكتىلەندىردى، بۇل شياڭگاك ەرەكشە اكىمشىلىك رايونىنىك ءىس جۇزىندەگى جاڭا ۇيلەسىمدى، شياڭگاك قوعامنىڭ تۇتاس تۇلعالىق مۇددەسى مەن ءار سالا، ءار جىكتىك مۇددەسىن شىنايى قورعادى، بۇل شياڭگاڭنىڭ دەموكراتيالىق ءتۇزىمىنىڭ ساپالانۋى، دەڭگەيىنىڭ جوعارىلاۋى، ۇي جانە داۋىرمەن بىركە العا ىلگەرىلەۋى. شياڭگاك قوعامنداعى ءار سالا جاپپاي بىلاي دەپ قارادى: جاڭا سايلاۋ ءتۇزىمى ەرەكشە اكىمشىلىك رايون ۇكىمەتىنىڭ بىلىك جۇرگىزۋشىنى قولداۋ كەلگەن ايلا ـ شارعى دەستەپ، كەدەرگىلىك جاساپ، ورالعى بولىپ، ءبۇلدىرۋ جۇرگىزىپ، شياڭگاڭنىڭ قالىپتى ساياسي ءتارتىبىن بۇلدىرگەن بولاتىن. 2021 ـ جىلى ورتالىق شياڭگاڭنىڭ سايلاۋ ءتۇزىمىن زاڭ بويىنشا كەمەلدەندىرىپ، "وتانشىلدار شياڭگاڭدى باسقارۋ" پرينسيپىن جاپپاي دايەكتىلەندىرۋدىڭ، تياناقتاندىرۋدىڭ جاڭا داعى امالياتى، شياڭگاڭنىڭ بىلىقپالىقتان جونگە سالۋعا قاراي وتكەن جاعدايىن بەكەمدەۋگە پايدالى، شياڭگاڭنىڭ ابزال سايلات ارقىلى تاماشا باسقارۋدى جۇزەگە اسىرۋىنا پايدالى، "ءبىر ءىل، ەكى ءتۇزىم" امالياتىنىڭ ورنىقتى، بايانداى بولۇنا پايدالى، شياڭگاڭنىڭ ۇزاق ۇاقىتتىق گۇلدەنۇدىن، ورنىقتىلىعىن قورعاۋ جونىنەن كەلەلى ءمان الادى.

6 ـ رەتكى اكىم سايلاۋى شياڭگاك ەرەكشە اكىمشىلىك رايونىنىك ءتۇبىرلى زاڭىنا، مەملەكەتتىك حالىق قۇرىلتايىنىڭ جانە ونىڭ تۇراقتى كوميتەتىنىڭ قاتىستى قاۋلىسىنا جانە شياڭگاك ەرەكشە اكىمشىلىك رايونىنىك قاتىستى سايلاۋ تۇزىمىندە رىنە ساي قاتاڭ جۇرگىزىلدى، سايلاۋ باربسى زاڭ ـ بەلگىلەمە بويىنشا جاريا، ءادىل، ورنىقتى، ءتارتىپتى جۇرگىزىلدى. شياڭگاڭنىڭ سايلاۋ ءتۇزىمەن كەمەلدەندىرگەننەن كەيىنگى تۇڭعىش رەتكى سايلاۋ كوميتەتىنىڭ سايلاۋى، زاڭ شعارۋ كەڭەسىنىڭ سايلاۋى، اكىم سايلاۋى كوميتەتىنىڭ سايلاۋى تامامدالدى، جاڭا سايلاۋ ءتۇزىمى جالپى بەتتىك تياناقتاندىرۋلىپ، شياڭگاڭنىڭ ءدەموكراتيالىق امالياتىنىڭ جاڭا بەينەسىن ايگىلەدى.

ورتالىق ۇكىمەتكە قارسى تۇرىپ شياڭگاڭدى بىلقىتقىسى ءشىنارا ەلەمەنتتەر ىلگەرى ءتۇرلى سايلاۋلار ارقىلى شياڭگاڭنىڭ ەرەكشە اكىمشىلىك رايونىنىك باسقارۋ ـ جونگە سالۋ قۇرىلىمىنا كىرىپ، ەرەكشە اكىمشىلىك رايون ۇكىمەتىنىڭ بىلىك جۇرگىزۋشىنى قولداۋ كەلگەن ايلا ـ شارعى دەستەپ، كەدەرگىلىك جاساپ، ورالعى بولىپ، ءبۇلدىرۋ جۇرگىزىپ، شياڭگاڭنىڭ قالىپتى ساياسي ءتارتىبىن بۇلدىرگەن بولاتىن. 2021 ـ جىلى ورتالىق شياڭگاڭنىڭ سايلاۋ ءتۇزىمىن زاڭ بويىنشا كەمەلدەندىرىپ، "وتانشىلدار شياڭگاڭدى باسقارۋ" پرينسيپىن جاپپاي دايەكتىلەندىرۋدىڭ، تياناقتاندىرۋدىڭ جاڭا داعى امالياتى، شياڭگاڭنىڭ بىلىقپالىقتان جونگە سالۋعا قاراي وتكەن جاعدايىن بەكەمدەۋگە پايدالى، شياڭگاڭنىڭ ابزال سايلات ارقىلى تاماشا باسقارۋدى جۇزەگە اسىرۋىنا پايدالى، "ءبىر ءىل، ەكى ءتۇزىم" امالياتىنىڭ ورنىقتى، بايانداى بولۇنا پايدالى، شياڭگاڭنىڭ ۇزاق ۇاقىتتىق گۇلدەنۇدىن، ورنىقتىلىعىن قورعاۋ جونىنەن كەلەلى ءمان الادى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

سوندىقتان وسى رەت قول جەتكىزگەن داڭق جەكە وزىمە عانا ەمەس، وندا قوعامداعى ءار سالانىڭ ەكولوگيانى قورعاۋ جونىنەن جۇمىرىقتاي جۇمىلعان سۇيىسپەنشىلىگى سىڭگەن"، ـ دەدى ڭۇ ۇنۇن.

1994 ـ جىلى التايدا تۇعان ڭۇ ۇنۇن كىشكەنتايىنان حايۇاناتتاردى قورعاۋ ماماني بولعان اكەسىنىڭ ىقپالىنا ۇشرادى، 2 جاسىندا ـ اق اكەسى ونى جاپان تۇزگە ەرتىپ شقتى، 7 جاسىندا قورجىن ـ قولاڭمەن بۇتىپ ـ ءتۇيۇدى ۇيرەندى، 11 جاسىندا ۇلكەندەرگە ەرىپ جاپان دالادا جابايى حايۇاناتتاردى قۇتقاردى، ماگيسترلىك بىتىرگەننەن كەيىن التاي ايماقتىق تابيعاتتى قورعاۋ قوعامىن قۇرىپ، "قۇندىز اسحاناسى"، "مىڭشىن قۇندىزدىڭ قورعاۋشىلار"، "جابايى حايۇاناتتاردى قۇتقارۋ ورتالىعى" سياقتى الەۋمەتتىك يگىلىك نسانداردىن باستادى. مەملەكەتتىك ءبىرىنشى دارەجەلى ءتۇيىندى قورعالاتىن جابايى حايۇانات مىڭشىن قۇندىزدىڭ ۇرىس نازار اۋدارعاندىقتان، ادامدار ونى جاقىن تارتىپ "قۇندىز حانشا" دەپ اتاپ كەتكەن.

التاي ايماعىنداعى ۇلىگىر وزەنىندە جانە ونىڭ تارماق اعىندارىندا مەملەكەتتىك ءبىرىنشى دارەجەلى ءتۇيىندى قورعالاتىن جابايى حايۇانات — مىڭشىن قۇندىزدى جاسايدى، مۇنداي سۇيكىمدى دە ادەمى ۇساق اڭ حايۇاناتتار دۇنيەسىندەگى قۇرىلىسشى اتالعان، ولار توسپا سالىپ، سۋ ساقتاپ، ءوز تۇرمىستارىنا لايىقتى ورتا دايىندای الادى. كەزەكتە مىڭشىن قۇندىزدى ەلىمىزدە تەك ۇلىگىر وزەنىنىڭ جاعاسىنا عانا ورنالاسقان، سانى نەبارى 600دەي عانا، چۇ ۇنۇن كىشكەنتايىنان ـ اق مىڭشىن قۇندىزىنىڭ كۇندەلىكتى تۇرمىسىن بايقاعان جانە ەستەلىككە العان.

چۇ ۇنۇن بەيجيڭ ورمان شارۋاشىلىعى داشۋەسىنەن ماگيسترلىك بىتىرگەن سوڭ، قالادا قىزمەت دستەۋ ورايىنان كەشپ، 2018 ـ جىلى تاۋەكەلگە بەل بۇپ، مەكەنىنە قايتىپ، جابايى حايۇاناتتاردى قورعاۋشى بولدى. ول التاي ايماقتىق تابيعاتتى قورعاۋ قوعامىن باستاماشىلدىقپەن قۇرىپ، قوعامداعى ءار سالانىڭ كۇشىن بىرگە اتتانسقا كەلتىرىپ، مىڭشىن قۇندىزدىڭ نازار اۋدارۋى جانە قورعادى. چۇ ۇنۇن ۇجمىنىڭ قۇلشىنۇندا، التاي ايماعىنداعى مىڭشىن قۇندىزى 162 ۇيادان 190 ۇياعا كوبەيىپ، ءۇيىر سانىن 20% ارتتىرۇداي جاقسى ناتيجەگە قول جەتكىزدى.

جاراتىلىستىق قورشاعان ورتانى قورعاۋ سالاسىندا كەرەمەت بەينەسى سەبەپتى، 2021 ـ جىلى 10 ـ ايدئك 11 ـ كۇنى چۇ ۇنۇن ۇسىنىس بويىنشا يۇننانداى وتكىزىلگەن بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمىنىك «ورگانيزمدەردىڭ الۋان تۇرلىلىگى شارتى» 15 ـ رەتكى شارت جاساۋشى جاقتار جينالىسىنا قاتىناستى. جينالىستىڭ اشىلۋ سالتىندا چۇ ۇنۇن جۇڭگو جاستارىنىڭ ۇاكىلى رەتىندە ساحناعا شىعىپ ءسوز سويلەپ، ءوزىنىڭ مەكەنى التايدا مىڭشىن قۇندىزدىن قورعاعاندىعى جونىندەگى اڭگىمەسىن باياندادى. بۇكىل دۇنيە ءجۇزى نازار اۋدارعان جاعدايدا، جاس چۇ ۇنۇن حالقارالىق ساحنادا جۇڭگو جاستارىنىڭ اشىق ـ جارقىن، وزىنە سەنىمدى كەلبەتىن ايگىلەدى. "ءبىز دۇنيە جۇزىنە جۇڭگو جاستارىنىڭ تابيعاتتى قورعاۋ پوزيتسياسىنىڭ مۇقيات، قاتاڭ ەكەندىگىن، ىنتا ـ پەيىلمەن بەرىلگەندىگىن ايتامىز، ءبىز تابيعاتتى سۇيەمىز، ترشىلىككە قۇرمەت ەتەمىز، وسىنشاما كوپ قۇربىلار بىرگە ارەكەتتەنگەندە،ءبىزدىڭ مەملەكەتىمىزدىڭ تابيعاتتى قورعاۋ دستەرىنىڭ، ءسوز سىز، ەرەكشە كەرەمەت بولاتىندىعىنا سەنەمىن"، ـ دەدى چۇ ۇنۇن ءتىلشىنىڭ سۇحباتىن قابىلداعاندا.

چۇ ۇنۇننىڭ بويىندا جاڭا ءداۋىر ايلەدەرىنىڭ دەربەس، دسكەر، ويىن جەتكىزگىش شەبەر، جاستىق جالىنى لاۋلاعان بەينەسى مەن مۇندالايدى. جاپان دالادا، ول جۇمسقا توسەلگەن، ارىندى، جالىندى قورشاعان ورتانى قورعاۋ دارىنى؛ يىتتەرىنەت جەلسىنسە، ول اشىق ـ جارقىن شاتتىق سيلاۋشى، جابايى حايۇاناتتاردى قورعاۋداعى قىزىقتارىن سان مىڭداعان تۇراپتاسىمەن ورتاقتاسادى؛ تەلەۋيزور ەكرانى الدىندا، ول سۇلۋ دا ادەمى، پاراساتتى جاس رەتىندە اقتارىلا اڭگىمە شەرتەدى.

چۇ ۇنۇننىڭ جەكە باسىنىڭ قۇدىرەتى مەن قاجمداي تالپىنۇنىڭ ىقپالىنا ۇشراعاندىقتان بولار، التاي ايماقتىق تابيعاتتى قورعاۋ قوعامنا قسقا عانا بىرنەشە جىلدا بۇكىل ەلدىڭ جەر ـ جەرىنەن كەلگەن تابيعاتى قورعاۋدى سۇيەتىن ءبىر توپ جاستار جينالدى، ولار پايدا ـ زيانمەن ساناسپاي، ۇلى تاۋعا، قۇبا تۇزگە تامىر تارتىپ، ۇزدىكسىز نزدەنىس جاساۋ ارقىلى مىڭشىن قۇندىزىنىڭ ترشىلىك ورتاسىن بىرتىندەپ جاقسارتتى، ءتۇر توبىنىڭ سانى ۇزدىكسىز ارتتى.

قازىر چۇ ۇنۇننىڭ باسشىلىعىنداعى التاي ايماقتىق تابيعاتتى قورعاۋ قوعامنىڭ نسانداسى اناعۇرلىم ايقىندالا ءتۇستى، ياعني تابيعاتتى قورعاۋ الەۋمەتتىك يگىلىگىنە قاتىناسۋدى قاراپايىم سكە اينالدىرۋ ەدى. بۇل جونىندە ۇجىم 5 جىلدىق داموڭ نسانداسىن بەلگىلەدى، جۇرتتىڭ تابيعاتتى قورعاۋ قىزمەتىنە قاتىناسۋىنىڭ ءتۇرلى قۇرالدارى، ارناسى قۇرىلىسىن ايقاتاپ، اناعۇرلىم كوپ ادامنىڭ "قارجى قوسۋ"، "كۇش سالۋ"، "ۋاقىت شعارۋ" سياقتى تاسىلدەر ارقىلى تابيعاتتى قورعاۋعا قاتىناسۋىنا مۇمكىندىك جاساپ، تابيعاتتى قورعاۋ كۇشىن زورايتىپ، جۇرتتىڭ تابيعات بىلىمدەرىنىڭ جالپىلاسۋ دەڭگەيىن جوعارىلاتتى.

"بىز وسى ۇرپاق جاستار باعمىز جانىپ، مەملەكەت ەكولوگيانى قورعاۋدى زور كۇشپەن ىلگەرىلەتكەن جاڭا داۋىردە ەسەيىپ ـ ەرجەتتىك، ۇكىمەتتىڭ قولداۋى، مەدياالاردىڭ ات سالسۋى، جۇرتتىڭ تابيعاتى قورعاۋ تانمىنىڭ جوعارىلاۋى ءبىزدىڭ قىزمەتىمىزدىڭ ەڭ وزەكتى نەگىزىنە اينالدى. الدا مەن كاسىپتەستەرىممەن بىرگە ۇزدىكسىز كۇرەس جۇرگىزىپ، تابيعاتتى قورعاۋدىڭ اناعۇرلىم كوپ جاڭا ۇلگىسىن، جاڭا تەحنيكاسىن قورىتىندىلاپ، قالىپتاسترىپ، تابيعاتتى قورعاۋ شەبىندەگى اناعۇرلىم كوپ كاسىپتەسىمىزبەن ورتاقتاسىپ، ءوز قۇلشىنسسم ارقىلى ەلىمىزدىڭ ەكولوگيالىق وركەنيەت قۇرىلىسىنىڭ ابروين اسىرۋعا كۇش سالامن"، ـ دەدى چۇ ۇنۇن.